

Vergaderjaar 2022–2023

32 861

Beleidsdoorlichting Infrastructuur en Waterstaat

Nr. 76

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2022

Hierbij informeer ik u over de opzet van de beleidsdoorlichting van begrotingsartikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid van Hoofdstuk XII van de rijksbegroting. Hierbij zullen ook de relevante onderdelen van het Mobiliteitsfonds worden betrokken. In overeenstemming met de wens van uw Kamer informeer ik u, voorafgaand aan de start van de beleidsdoorlichting, over de opzet hiervan. Het doel van de beleidsdoorlichting is om een beeld te krijgen van de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid dat valt onder het huidige begrotingsartikel 14, inclusief de relevante onderdelen van het Mobiliteitsfonds, en wat de mogelijkheden zijn om het beleid te verbeteren. In deze brief wordt achtereenvolgens ingegaan op de doelstelling van het beleid, de scope van de beleidsdoorlichting, de borging van kwaliteit en onafhankelijkheid en de planning.

1 Doelstelling van beleid

De beleidsdoorlichting van artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid vindt plaats op basis van de algemene doelstelling die in de lenW-begroting van 2022 in artikel 14 als volgt is geformuleerd:

«Het Ministerie van lenW streeft ernaar om weggebruikers zo veilig, snel, betrouwbaar en duurzaam mogelijk van A naar B te laten reizen.»

Daarvoor worden verschillende instrumenten ingezet zoals: regelgeving, investeringen en toezicht. lenW werkt toe naar een modern, schoon en goed functionerend verkeerssysteem en ontwikkelt een hoofdwegenet dat bijdraagt aan de economische en ruimtelijke ontwikkeling van Nederland en dat voldoet aan de milieu en klimaatnormen. Daarnaast wordt ingezet op een landelijke afname van het aantal verkeersslachtoffers. Om deze doelen te bereiken werkt lenW samen met medeoverheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

2 Scope van de beleidsdoorlichting

De beleidsdoorlichting zal worden opgesteld in overeenstemming met de voorwaarden uit de Regeling periodiek evaluatieonderzoek 2022¹ voor periodieke rapportages. Bij de doorlichting zal ook worden nagegaan hoe lenW is omgegaan met de aanbevelingen uit de vorige beleidsdoorlichting HXII art. 14 Wegen en Verkeersveiligheid 2017 over de periode 2011 tot 2015². Het doel is om een uitspraak te doen over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid in de periode 2016 tot 2022.

Hierbij zal specifiek aandacht worden besteed aan de operationele doelstellingen en indicatoren van het begrotingsartikel. Dit was als een belangrijke aanbeveling naar voren gekomen uit de voorgaande beleidsdoorlichting en ook de Kamer heeft aangegeven hier behoefte aan te hebben. In de aangekondigde Mobiliteitsvisie zal tegen deze achtergrond ook ingegaan worden op het definiëren van heldere overkoepelende beleidsdoelstellingen voor het mobiliteitssysteem om in de basiskwaliteit van bereikbaarheid te voorzien. Dit doen we voorafgaand aan het strategisch debat dat de Tweede Kamer in het voorjaar van 2023 wil voeren.

De beleidsdoorlichting betreft de volle breedte van artikel 14 en richt zich op de uitgaven aan (1) het hoofdwegennetwerk, (2) de verkeersveiligheid en (3) slimme en duurzame mobiliteit. Deze uitgaven hebben voornamelijk de vorm van opdrachten, subsidies en bijdragen aan agentschappen. Ook zijn twee artikelen uit het Mobiliteitsfonds (Rijksbegroting hoofdstuk A) bij de beleidsdoorlichting betrokken: artikel 12 Hoofdwegennet en artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer.

Op artikel 12 van het Mobiliteitsfonds (MF) worden de producten op het gebied van Rijkswegen verantwoord. Dit betreft de onderdelen exploitatie, onderhoud en vernieuwing, ontwikkeling, geïntegreerde contractvormen/PPS, en netwerkgebonden kosten. Deze producten zijn gerelateerd aan de beleidsdoelen en -instrumenten zoals beschreven in beleidsartikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid op de begroting Hoofdstuk XII.

Onder artikel 17 vallen de megaprojecten Verkeer en Vervoer: Hogesnelheidslijn-Zuid, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Programma ERTMS, Zuidasdok, Programma Hoogfrequent Spoorvervoer. Voor de beleidsdoorlichting artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid is alleen een beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van uitgaven in het kader van het megaproject Zuidasdok relevant.

Er is gekozen om de volgende onderdelen binnen hoofdstuk XII artikel 14, en IF artikel 12 en artikel 17 niet mee te nemen binnen de beleidsdoorlichting:

1. Lucht en Geluid
2. Duurzame Mobiliteit
3. Zuidasdok

De onderwerpen Lucht en Geluid worden niet meegenomen in de aanstaande beleidsdoorlichting artikel 14. Voor Geluid is de beleidsdoorlichting in de eindfase, het eindrapport wordt opgesteld. Die doorlichting is conform wens van de Kamer integraal opgepakt: zij richt zich op het onderdeel Geluid van artikel 20 én op artikel 14 en 16 (inclusief Infrastruc-

¹ Stcrt.(2022),nr. 19587.

² Kamerstuk 32 861, nr. 27.

tuurfonds) voor zover die betrekking hebben op Geluid. Voor het onderwerp Lucht heeft de Kamer in 2019 de rapportage van de beleidsdoorlichting over het Nationaal Samenwerkingsprogramma Lucht³ ontvangen.

De uitgaven in het kader van Duurzame Mobiliteit zijn de afgelopen jaren flink toegenomen als gevolg van het nationale Klimaatakkoord. Deze middelen zijn niet alleen afkomstig uit begrotingsartikel 14, waardoor er een versnipperd beeld dreigt te ontstaan over de doelmatigheid en doeltreffendheid als alleen wordt geëvalueerd op basis van dit begrotingsartikel. In 2024 zal een integrale beleidsdoorlichting over het klimaatbeleid worden uitgevoerd door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Het programma Zuidasdok betreft meerdere modaliteiten met beleidsdoelstellingen uit verschillende begrotingsartikelen waardoor een evaluatie uitsluitend vanuit het perspectief van artikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid mogelijk een vertekend beeld oplevert. Ook zullen de komende periode nog een aantal belangrijke bestuurlijke beslissingen moeten worden genomen over de verdere aanpak van het programma. Er is voor gekozen om dit project op dit moment niet te betrekken bij de beleidsdoorlichting, de Kamer zal later dit jaar nog worden separaat worden geïnformeerd over de laatste stand van zaken van het programma Zuidasdok⁴.

3 Borging kwaliteit en onafhankelijkheid

Onderzoeksmethode

Een beleidsdoorlichting betreft een syntheseonderzoek naar de doeltreffendheid en de doelmatigheid van een substantieel, samenhangend deel van het beleid. In deze beleidsdoorlichting wordt daarbij gebruik gemaakt van eerder uitgevoerde (evaluatie)onderzoeken, monitoring, rapportages en andere bronnen. Verwacht wordt dat er voldoende verantwoordingsinformatie is om hierover in de komende beleidsdoorlichting een uitspraak te kunnen doen (zie bijlage 1 Overzicht Beleidsdocumenten en Evaluaties/onderzoeken). Het onderzoek zal door middel van een beleidsreconstructie een beschrijving geven van de doelstellingen van het gevoerde beleid en aangeven in hoeverre de daarmee samenhangende uitgaven doeltreffend en doelmatig zijn geweest. Daarbij zal ook aandacht worden geschonken aan mogelijke verbeteringen hiervan.

Onderzoeksorganisatie

Er zal een aanbestedingstraject worden gestart voor een onderzoeksbureau dat het syntheseonderzoek zal uitvoeren conform de RPE. Het onderzoeksbureau zal aangestuurd worden door een projectteam dat is samengesteld uit verschillende dienstonderdelen van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het projectteam ziet erop toe dat het onderzoek volgens voorstel en planning verloopt. Het projectteam zorgt er ook voor dat alle relevante belanghebbenden, zoals medeoverheden en betrokken instanties (waaronder het KiM) bij de beleidsdoorlichting worden betrokken.

³ Kamerstukken 30 175 en 32 861, nr. 338.

⁴ Kamerstuk 35 925 A, nr. 76.

Onafhankelijk expert

Aan een onafhankelijk deskundige zal worden gevraagd een oordeel te geven over het uitgevoerde onderzoek. Deze zal in een vroeg stadium van de uitvoering van de beleidsdoorlichting worden betrokken. De opdracht aan de onafhankelijk deskundige richt zich op het geven van een oordeel over de wijze waarop de beleidsdoorlichting wordt opgezet en is uitgevoerd, waarbij getoetst wordt aan de in de RPE gestelde kwaliteitseisen. De bevindingen van de deskundige zullen samen met het eindrapport van de beleidsdoorlichting aan uw Kamer worden gezonden.

4 Planning

De afronding van de beleidsdoorlichting staat geprogrammeerd voor 2023. Ik verwacht het resultaat van de beleidsdoorlichting en de bevindingen van de onafhankelijk deskundige in de tweede helft van 2023 aan uw Kamer te kunnen aanbieden, voorzien van een beleidsreactie.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
M.G.J. Harbers

**OVERZICHT BELEIDSDOCUMENTEN EN EVALUATIES/
ONDERZOEKEN⁵****Beleidsdocumenten**

- Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (2022)
- Comptabiliteitswet (2016)
- Hoofdstuk XII begroting en jaarverslag (2016–2022)
- Bijlage A Mobiliteitsfonds begroting en jaarverslag (2016–2022)

Evaluaties en onderzoeken Wegen en Verkeersveiligheid**Ex-ante onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid**

- NMCA 2017 – (2017 – Kamerstuk 31 305, nr. 229)
- Integrale Mobiliteitsanalyse (2021 – Kamerstuk 31 305 en 29 984, nr. 328)

Ex-post onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid

- Onderzoek naar mee- en tegenvallers in aanlegprojecten (2022 – Rapport AT Osborne)
- Doorlichting RWS (2022 – Kamerstuk 25 268, nr. 206)
- Programma Beter Benutten vervolg (2018 – Kamerstuk 35 000 A, nr. 78)
- Vierde Wettelijke Evaluatie RDW (2017 – Kamerstuk 25 268, F)
- Evaluatie Kennisplatform tunnelveiligheid (2020 – Rapport Twynstra-Gudde)
- Recidive na het CBR-onderzoek alcohol (2020 – Rapport WODC)
- MIRT overzicht (2023 – Kamerstuk 36 200 A, nr. 4)
- Rapportage Rijkswegennet (2022 – Kamerstuk 35 925 A, nr. 83)
- Voortgangsrapportage Traccéwetplichtige projecten (2022 – Kamerstuk 35 925 A, nr. 34)

Overig onderzoek

- Staat van verkeersveiligheid (2020 – Rapport SWOV)
- Kansrijk Mobiliteitsbeleid (2020 – Rapport CPB en PBL)
- Kansrijk Mobiliteitsbeleid (2016 – Rapport CPB en PBL)
- Toelichting van MKBA's voor gebiedsontwikkeling (2019 – Rapport CPB)
- Alternatieven voor het huidige stelsel medische rijgeschiktheid (2020 – Rapport SWOV)

⁵ Dit is een voorlopige lijst van onderzoeken en evaluaties die onderdeel zullen uitmaken van de beleidsdoorlichting die in 2023 zal worden gestart.